

C Kontraktsbestemmelser

C3 Spesielle kontraktsbestemmelser for driftskontrakt veg

Innhold

1	Definisjoner	3
2	Kontraktssum (Se kap. C1, pkt. 2).....	4
3	Kontraktsdokumenter (se kap. C1, pkt. 4)	4
4	Krav til utførelse av drift og vedlikehold	5
4.1	Generelt	5
4.2	Utførelse av prosesser med annen enhet enn rundsum	5
4.3	Spesielt om reparasjon av skader	5
4.4	Tiltakstider for utbedring av avvik.....	6
4.5	Ressursdimensjonering	6
5	Felles kontroller.....	6
6	Styring av kontrakten – krav til planverk og rapportering	7
6.1	Revisjon	7
6.2	Generelt om entreprenørens planer	7
6.3	Ressurs- og organisasjonsplan	7
6.4	Aktivitetsplaner, møter og kompetanse	7
6.4.1	Inspeksjoner og kontroll	7
6.4.2	Beredskapsplan	8
6.4.3	Vinterplan	9
6.4.4	Vinterplanmøte	11
6.4.5	Vinterdrift – Krav til kompetanse	11
6.4.6	Plan og kurs for håndtering av skred og flom	12
6.4.7	Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer	12
6.4.8	Plan for renhold av trafikkareal og vegområde.....	12
6.4.9	Plan for øvrige aktiviteter	12
6.5	Meldinger, rapportering og dokumentasjon.....	13
6.5.1	Dokumentasjon	13
6.5.2	Elektronisk rapportering	13
6.5.2.1	Bruk av og rapportering i ELRAPP og dokumentasjonshåndteringssystem.....	13
6.5.2.2	Bruk av og dokumentasjon/rapportering i Plania.....	13
6.5.3	Melding og rapportering om hendelser, vegarbeid, skader, feil, mangler og farlige forhold	14
6.5.4	Rapportering av vær-, føre- og trafikkforhold	15
6.5.5	Rapportering av vinterdriftsinnsats og -materialforbruk (skjema R12 i ELRAPP), samt øvrige spesielle krav til vinterdriften.....	15
6.5.6	Rapportering av forbruk av plantevernmidler og støvbindingsmidler (skjema R14 i ELRAPP).....	16
6.5.7	Rapportering av brøytetikk – Årlig volum som settes og samles inn	17
6.5.8	Journalføring av hendelser	17
6.5.9	Dokumentasjon av inspeksjon og kontroller.....	17
6.5.10	Rapportering av tilstand	17
6.5.11	Dokumentasjon av utført arbeid.....	17
6.5.12	Dokumentasjon av vinterfriksjonsnivå og føreforhold	18
6.5.13	Objektregistrering	19
6.6	Behandling og rapportering av mangler og avvik.....	20
6.7	Tilleggsinformasjon ved planlagte tiltak.....	20
7	Entreprenørens sikkerhetsstillelse (se kap. C1, pkt. 8).....	20

8	Forsikringer	20
9	Krav mot tredjemann	21
10	Skade på objekter som inngår i kontrakten påført av kjent/ukjent motorvogn	21
10.1	Skadeutbedring	21
10.2	Entreprenørens rapportering	21
10.3	Administrering av sidekontrakter ved skader eller ulemper som gjelder ulike kontrakter	22
11	Objekter med utilfredsstillende tilstand.....	22
12	Ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1, pkt. 20	22
13	Priser og prisnivå.....	22
14	Prisregulering	23
15	Endringer av standard, standardklasse mv.	24
16	Regningsarbeider og utstyr til bruk ved arbeidsvarsling og trafikkavvikling	24
16.1	Regningsarbeider (se kap. C2, pkt. 27)	24
16.2	Utstyr til bruk ved arbeidsvarsling og trafikkavvikling	24
17	Årsfordeling og fakturering	25
17.1	Årsfordeling av kontraktssum for rundsumprosesser	25
17.2	Faktureringsplan.....	25
17.3	Faktura	25
18	Feil i objektvolum eller veglengder.....	26
19	Begrenset ansvar.....	26
20	Mengdekontroll	27
21	Forlengelse av kontrakt	27
22	Innestående beløp	27
23	Sanksjoner.....	28
24	Arbeid med reklamasjonsansvar	28
25	Felles årlig befaring.....	28
26	Avlevering og overtakelse	28
26.1	Avlevering ved kontraktsoppstart	28
26.1.1	Forberedelse	28
26.1.2	Avlevering.....	29
26.2	Overtakelse ved kontraktsavslutning	29
26.2.3	Forberedelse	29
26.2.4	Overtakelse	29
26.3	Overtakelse av objekter som tilføres i kontraktsperioden.....	29
27	Helse, miljø og sikkerhet (SHA og YM)	29
27.1	Spesielle bestemmelser om forholdet til håndbok R511 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved arbeid i vegtunneler under drift	29
27.2	Ytre miljø	30
28	Heving (se kap. C1, pkt. 29.1).....	31

1 Definisjoner

Arbeidsvarsling	Samlebegrep som omfatter varsling, sikring og trafikkregulering i forbindelse med gjennomføring av arbeid på og langs veg.
Avvik	Tilstand/situasjon som ikke er i samsvar med kravene i kontrakten. Dette omfatter også situasjoner der det er gitt rom for tiltakstid. For eksempel vil et skjevt skilt være et avvik også før tiltakstid for utbedring er overskredet. Begrepet kan også inkludere standardavvik som ligger utenfor det entreprenøren har ansvar for å utbedre.
Dokumentere Dokumentasjon	<p>Framstille, samle og sammenstille informasjon i dokumenter uansett medium i den hensikt å bevise eller sannsynliggjøre et påstått forhold (behov, tilstand, hendelse, utført aktivitet, mm).</p> <p>Kontraktskrav om «dokumentasjon» eller «å dokumentere» innebærer også at entreprenøren skal oppbevare dokumentasjonen slik at den kan oversendes til eller framvises for byggherren på forespørsel fra byggherren.</p>
Egenkontroll	Den kontroll med tilhørende dokumentasjon og rapportering som entreprenøren selv skal gjøre i henhold til krav i kontrakten. Se også kap. C3, pkt. 6 og kap. C2, pkt. 22.
Ferdselsareal	Der begrepet «ferdselsareal» er benyttet, menes det samme som «trafikkareal».
Funksjon	Beskrivelse av et objekts anvendelse eller for anvendelsen nødvendig egenskap.
Funksjonsansvar	Helhetlig ansvar for beslutning, planlegging, prosjektering, utførelse, kvalitetssikring, oppfølging, dokumentasjon og rapportering av tiltak som er nødvendig for å overholde kontraktens krav samt dokumentasjon og rapportering av resulterende tilstand og funksjon.
Funksjonskrav	Funksjon spesifisert i målbare termer.
Funksjons- spesifikasjon	Spesifikasjoner basert på funksjonskrav.
Hendelse	Ulykker, kjøretøyhavari, skred, flom, hærverk, skade på objekt, arrangement etc.
Lastebil	Der det i denne kontrakten er stilt krav om bruk av lastebil, gjelder dette som krav til bruk av bil i «Bil gruppe N 3», jf. kjøretøyforskriftens §2-2.
Mangel	Det foreligger mangel dersom kontraktsarbeidet ikke er i den stand byggherren har krav på etter kontrakten, og dette skyldes forhold entreprenøren svarer for.
Objekt	<p>Fysiske bestanddeler på, i og langs vegen som beskrives gjennom type/geometri, lokalisering, egenskaper, tilstand og antall/lengde/areal/volum e.l.</p> <p>Begrepet benyttes i NVDB også på elementer tilknyttet vegen som f.eks. vinterdriftsklasse og ÅDT.</p>

Objekt-registrering	Registrering, dokumentasjon og rapportering av antall/lengde/areal/volum e.l., endringer av antall/lengde/areal/volum e.l. inkl. tidspunkt for endringen, lokalisering og tilstand for objekter f.eks. med henblikk på ajourhold av NVDB-registre.
Rapport Rapportere	Innberetning til byggherren med informasjon og dokumentasjon om forhold eller situasjon (tilstand, hendelse, utført aktivitet, m.m.). Innberetning skal gjøres uoppfordret med mindre annet fremgår av kontraktens bestemmelser.
Rode	Den arbeidsstrekningen som er angitt i vinterplanen for en bestemt maskin eller kjøretøy ved utførelse av aktuell vinterdriftsoperasjon under definerte forhold. Arbeidsstrekningens lengde skal ikke overstige den strekningen som kan kjøres innenfor kravet til syklustid for den aktuelle arbeidsoperasjonen for kjøretøyet.
Sideanlegg (plass)	Anlegg langs veg, adskilt fra vegen og med egen inn- og utkjøring. Omfatter rasteplass, døgnhvileplass, delområde ved ferjekai, kollektivknutepunkt, godsterminal, omlastingsplass, parkeringsplass, kjettingplass, kontrollplass m.m.
Sideområde	Sideområde omfatter areal utenfor vegkant.
Strekning	Strekning kan bety en vegstrekning (fra et snitt til et annet), eller strekning slik denne er definert i håndbok V830.
Syklustid (vinterdrift)	Kontraktens krav til maksimal tidsbruk mellom hver gang hele brøyte-/strøarealet er bearbeidet med brøyting eller strøing. Syklustid beregnes uten forsinkelser som skyldes trafikk eller hendelser.
Trafikkareal	Areal (veg, gate, fortau, bru, kai, plass e.l.) beregnet for ferdsel, parkering, venting eller stopp av fotgjengere eller kjøretøy.
Tredjepart	Alle andre enn entreprenøren, byggherren og vegeieren/vegforvalteren.
Vegkant	Linje i kant av vegbanen/trafikkarealet, der vegskulder går over i grøft/skråning/grøntareal, eller der trafikkareal møter tilstøtende konstruksjon (mur, bygning e.l.).
Vegnett	Veger inkludert kryssdeler, sideanlegg og gang- og sykkelveger med tilhørende objekter inkludert sideområder, utstyr og installasjoner som omfattes av kontrakten.
Vegområde	Areal som eies eller forvaltes av Statens vegvesen.

2 Kontraktssum (Se kap. C1, pkt. 2)

Kontraktssum defineres ekskl. mva.

3 Kontraktsdokumenter (se kap. C1, pkt. 4)

Noen dokumenter i kontrakten kan foreligge i flere format. Ved uoverensstemmelse mellom dokumenter i ulike format gjelder dokumentet i dokumentformatet angitt i kap. A1.

Hvis det er motstrid mellom bestemmelser og opplysninger i kap. D2-H eller D2-S17 og i øvrige kontraktsdokumenter, gjelder bestemmelser og opplysninger i øvrige kontraktsdokumenter foran

motstridende bestemmelser og opplysninger i kap. D2-H eller D2-S17, uavhengig av den generelle rangordningsbestemmelsen i kap. C2, pkt. 3.

4 Krav til utførelse av drift og vedlikehold

4.1 Generelt

Drifts- og vedlikeholdsoppgaver er de oppgaver og rutiner som utføres for at vegnettet skal fungere som planlagt og for å opprettholde vegnettets kvalitet. Dette kan også inkludere utbedring av vegnettet.

Kontrakten beskriver krav til standard for drift og vedlikehold. Arbeidet skal utføres på en slik måte og på et slikt tidspunkt at forstyrrelsen for trafikantene, vegens naboer og øvrige omgivelser minimaliseres, vurdert i lys av arbeidets viktighet og kostnadene for utførelsen av arbeidet. Dette gjelder både valg av utførelsesmetode, maskiner og utstyr, samt tidspunkt for utførelse, sett over døgnet, over uken og over sesongen/året.

Kontrakten beskriver hva entreprenøren har ansvar for. Ansvarer gjelder uansett utløsende årsak, eksempelvis også hærverk og tyveri, der annet ikke er beskrevet.

Vegnettet skal fungere i henhold til sin hensikt. Entreprenøren skal sørge for at vegnettet er framkommelig for alle trafikanter gjennom hele året (unntak gjelder for vinterstengte veger), i henhold til kontraktens standard for vegnettet, med sikring av trafikkssikkerhet, miljø, universell utforming og service for trafikantene og vegens naboer. Entreprenøren skal også ivareta vegnettets estetiske utforming.

Entreprenørens funksjonsansvar utløses når det oppstår eller vil oppstå avvik fra kontraktens krav. Entreprenøren må på eget initiativ planlegge, identifisere behov og iverksette tiltak.

Vegnettet er av varierende alder og opprinnelse, og ikke overalt utformet eller sikret i henhold til gjeldende bestemmelser for nye veganlegg. Ved hendelser og skader på vegnettet kan det oppstå tilfeller der det ut fra hensyn til for eksempel framtidig trafikkssikkerhet og påkjørselsfare, eller framtidige drift- og vedlikeholdskostnader, kan være ønskelig å vurdere annen utforming/utførelse som alternativ til å utbedre/reparere i henhold til opprinnelig utforming. I slike tilfeller skal entreprenøren før utbedring/reparasjon identifisere problemstillingen og kontakte byggherren for avklaring av ev. endret utførelse.

Avvik som oppstår ved utførelse av inspeksjon, drift og vedlikehold skal utbedres umiddelbart.

Entreprenøren skal selv sørge for at han har tilgjengelig utstyr, mannskap, kompetanse og informasjon som er nødvendig for å utføre arbeidet i henhold til kontrakten. Dette gjelder også vaktberedskap og mannskaps-/maskinberedskap. Entreprenøren skal innenfor kontraktens krav selv velge metode, tiltak og ressurser.

Byggherren har rett til å styre utførelsen av arbeid der entreprenøren ikke har funksjonsansvar.

4.2 Utførelse av prosesser med annen enhet enn rundsum

Prosser med annen enhet enn rundsum skal utføres etter skriftlig bestilling fra byggherren, dersom annet ikke er beskrevet/avtalt.

4.3 Spesielt om reparasjon av skader

Reparasjon av skader voldt av kjent/ukjent motorvogn, jf. kap. C3, pkt. 10, og reparasjon av skader som ligger utenfor entreprenørens funksjonsansvar, jf. kap. C3, pkt. 19, og der reparasjonsarbeidene samtidig er av en slik art at de tilhører denne kontrakten, og ikke annen parallell og på

skadetidspunkt gjeldende kontrakt, er en del av entreprenørens kontraktsforpliktelse og er følgelig ikke en endring. Slike arbeider skal ikke inngå i beregningen av 15% i kap. C1 pkt. 19.1 tredje avsnitt. Arbeidene vil likevel bli håndtert som endringsarbeider, jf. kap. C1, pkt. 19.

For slike arbeider som omfatter reparasjon av skader etter en hendelse, og der de aktuelle reparasjonsarbeidene totalt forventes å beløpe seg til en kostnad på over 5% av kontraktssummen, eller over 15 mill. kr, selv om dette ikke skulle utgjøre så mye som 5% av kontraktssummen, forbeholder byggherren seg retten til å lyse ut de deler av arbeidet som egner seg i egne entrepriser. I slike tilfeller hvor arbeider kan lyses ut i egne kontrakter, er heller ikke aktuelle deler av arbeidet omfattet av entreprenørens kontraktsforpliktelser. Hendelser som medfører skader flere steder innenfor kontraktsområdet av samme årsak, innenfor en tidsperiode på 24 timer, regnes som én hendelse.

4.4 Tiltakstider for utbedring av avvik

Tiltakstid er tiden fra avvik oppstår til avvik er utbedret. Tidspunkt hvor avvik fra krav oppstår vil i praksis bety tidspunkt hvor kunnskap om avviket foreligger eller burde foreligget.

Avvik skal sikres i henhold til krav i prosess 18.3 i kap. D1.

Dersom annet ikke framkommer av kap. D1, skal avvik som medfører at objektet ikke fyller sitt formål og funksjon med hensyn til trafiksikkerhet, framkommelighet, miljø og service utbedres innen 7 dager ved trafikkberedskapsklasse 1 og 2 jf. prosess 18.3, og ellers innen 14 dager. Avvik som medfører at objektet får redusert levetid, økte kostnader for drift og vedlikehold eller økte levetidskostnader, utbedres innen 14 dager ved trafikkberedskapsklasse 1 og 2 jf. prosess 18.3, og ellers innen 21 dager. Øvrige avvik skal utbedres innen 4 uker, dersom annet ikke framkommer av kap. D1.

Tiltakstidene gjelder for alle arbeider, også endringsarbeider.

For utbedring av større skader som ligger utenfor entreprenørens funksjonsansvar, eller utførelse av oppgaver der tiltakstid er irrelevant, gjelder at arbeidet skal påbegynnes innen 2 uker fra bestilling, dersom annet ikke er avtalt. For slike arbeider skal det avtales frist for ferdigstillelse.

4.5 Ressursdimensjonering

Der det er stilt konkrete krav til ressursdimensjonering, inkluderer dette ikke ressurser som entreprenøren må ha for å utføre andre kontraktsarbeider eller følgearbeider, som f.eks. utstyr for lasting av strømidler på bil, driftstiltak på eget riggområde osv. Dersom entreprenøren velger å utføre en oppgave med funksjonsansvar på annen måte enn den byggherren har lagt til grunn for ressursdimensjoneringskravet, gjelder tilsvarende.

5 Felles kontroller

Gjennom kontraktsperioden skal det utføres felles kontroller. Hensikten er at partene skal få en felles forståelse av hva som representerer mangler i utførelsen av kontraktsarbeidet og sammen bli enige om nødvendige forbedringstiltak. Det skal gjennomføres minst 12 felles kontroller per 12-måneders periode fordelt på forskjellige vegruter, prosesser og sesonger. Disse kontrollene skal gjennomføres på samme måte og med deltakelse av samme personell som byggherren ellers benytter ved gjennomføring av egen stikkprøvekontroll.

6 Styring av kontrakten – krav til planverk og rapportering

6.1 Revisjon

Entreprenøren skal, for kontrakten, etablere et program for interne revisjoner, førstepartsrevisjon, i tråd med ledelsessystemet som beskrevet i kap. C2, pkt. 22. Revisjonsprogrammet skal sendes byggherren senest innen kontraktsarbeidens start, samt når programmet oppdateres. Retningslinjene i NS-EN ISO 19011:2018 skal ligge til grunn for interne revisjoner.

Entreprenøren skal gjennomføre revisjoner i kontrakten når det er påkrevd, og minst to ganger i året. En av disse revisjonene skal finne sted etter endt vintersesong. Kopi av revisjonsrapport skal sendes byggherren innen 14 dager etter at en revisjon er gjennomført. I oversendelsen til byggherren skal entreprenøren redegjøre for hvordan eventuelle avvik og andre observasjoner etter revisjoner vil bli behandlet videre i egen organisasjon, og dokumentere hvordan tidligere påpekte avvik og observasjoner er håndtert.

6.2 Generelt om entreprenørens planer

Dersom ikke annet fremgår, skal entreprenørens planer foreligge før kontraktsarbeidens start. Der planene omhandler aktiviteter som først starter senere enn 4 måneder etter kontraktsarbeidens start, kan disse forelegges senere etter avtale med byggherren, men skal i alle tilfeller forelegges byggherren minst 50 dager før arbeidene igangsettes.

6.3 Ressurs- og organisasjonsplan

Entreprenøren skal utarbeide en ressurs- og organisasjonsplan. Ressursplanen skal vise totaloversikt over alt mannskap, lokaler, depot, maskiner og utstyr med lokalisering. Det skal framgå hvilke ressurser som er entreprenørens egne, og hvilke ressurser som tilhører hvilke underentreprenører.

Organisasjonsplanen skal vise oversikt over navngitte nøkkelpersoner for kontrakten, samt stillingsbeskrivelse for lederfunksjonene, kvalitetsfunksjonene og beredskapsfunksjonene, herunder deres ansvar, fullmakter og formelle kontaktlinjer.

Vurdering av om ressurs- og organisasjonsplan er tilfredsstillende utarbeidet og implementert, vil blant annet omfatte forholdene angitt i sjekkliste gitt i kap. D2-K.

6.4 Aktivitetsplaner, møter og kompetanse

6.4.1 Inspeksjoner og kontroll

Entreprenøren skal etablere og vedlikeholde en plan for systematisk kontroll av vegnettet. Dette innebærer inspeksjon, overvåking og andre former for registrering av tilstand i relasjon til kontraktskravene.

Planen skal blant annet omfatte:

- Ettersyn, det vil si rutinemessig inspeksjon og overvåking av vegnettet i henhold til kap. D1, prosess 18.21.
- Egeninspeksjon, det vil si entreprenørens inspeksjon og registrering med henblikk på planlegging av kontraktsarbeidet.

Planen skal beskrive inndeling av vegnettet i kontrollruter for inspeksjon, overvåking og registrering for de ulike formål.

Planen skal inneholde vurderinger for alle typer oppgaver angitt i kontraktens kap. D1 knyttet til risiko for avvik i gjennomføring av kontrakten. I vurderingen av behov for kontroll langs vegnettet, inngår også vegtype/trafikkvolum, sesong/årstid samt kontrollens formål. Planen skal tilfredsstillende kontraktens krav til kontrollfrekvenser for både ettersyn og øvrige beskrevne inspeksjoner.

For ettersyn og øvrig beskrevne inspeksjonstyper skal planen vise hvilke inspeksjonstyper som skal utføres, inspeksjonsintervaller og tidspunkt for utførelse, hvilke kontroller som skal utføres, kontrollmetoder, forhold som skal holdes under spesielt oppsyn samt krav til vurdering og dokumentasjon av inspeksjon og resultat.

Inspeksjonene skal gjennomføres i henhold til planen og skal fange opp alle avvik og tiltaksbehov, herunder sikre at entreprenøren utfører preventive tiltak i tide, slik at avvik forhindres fra å oppstå. Der inspeksjonene avdekker behov for gjennomføring av tiltak uten funksjonsansvar, skal behov rapporteres til byggherren. I tillegg til de frekvensbaserte inspeksjonene skal entreprenøren foreta annen/supplerende inspeksjon når forholdene (eksempelvis vær, værmeldinger, klimadata, skredvurderinger, stor vannføring, sterk vind, spesielle arrangement, trafikale forhold, andre hendelser, meldinger fra byggherren, VTS, tredjemann mv.) tilsier behov for dette.

6.4.2 Beredskapsplan

Entreprenørens beredskapsplan skal inneholde prosedyre for å ivareta kontakten til Statens vegvesen og beredskap for å ivareta trafikkavvikling m.m. hele året samt varslingsrutiner til Statens vegvesen.

Beredskapsplanen skal inkludere nødvendige elementer fra byggherrens egne relevante planer, bl.a. varslingsplan som finnes i kap. D2-H, og også øvrige planer som ligger i kap. D2 eller som entreprenøren vil få etter at kontrakt er inngått. Byggherren vil ved behov gi nærmere anvisning av hvilke planer dette gjelder. Endringer i byggherrens planer vil bli meddelt skriftlig til entreprenøren. Entreprenørens planer må til enhver tid hensynta slike endringer.

Planen skal blant annet beskrive og presentere:

- Skiftordninger, vaktlistor og beredskapslager
  - skiftordninger med angitt tidsperiode, navngitt på deltagende personer, tilknytning til enhet, telefonnummer og skiftenes varighet (klokkeslett)
  - vaktliste for alt deltagende personell med telefonnummer
  - oversikt over hvor beredskapsmateriell er plassert, eks. skilt for omkjøring
  - oversikt over annet aktuelt utstyr for fjerning av trær, rydding av skred, sperremateriell og hvilket materiell som finnes på det enkelte sted
- Dokumentasjon på eventuelle dispensasjoner
  - dispensasjoner fra Arbeidstilsynet (overtid o.l.)
  - underskrevne avtaler mellom arbeidsgiver/arbeidstaker ved skiftarbeid
- Varslingsrutiner
  - internt i organisasjonen
  - utkalling av ekstrapersonell
  - varslingsrutiner mot VTS (jf. kap. C2, pkt. 6.5, kap. C3, pkt.6.5 og håndbok R612 Vegmeldingstjenesten)
  - varslingsrutiner mot byggherren (jf. kap. C3, pkt. 6.5)
- Tilgjengelig reservepersonell, maskiner og utstyr
  - oversikt over reservepersonell som kan tilkalles på kort varsel. Oppgi hvor lang tid det tar fra de tilkalles til de kan være i arbeid
  - oversikt over reservemaskiner og -utstyr som kan hentes inn på kort varsel. Oppgi hvor lang tid det tar fra de tilkalles til de kan være i arbeid
  - komplett telefonliste for aktuelt reservepersonell og utstyr
- Byggherrens varslings- og beredskapsplaner
  - oversikt over faste omkjøringsruter

Der det er aktuelt skal beredskapsplanen også vise:

- organisering, ressurser og rutiner for å ivareta entreprenørens ansvar knyttet til hendelser beskrevet i kap. D2-ID9500a og D2-S17, herunder hvordan kontakt mot byggherren og øvrige som skal involveres, skal skje
- byggherrens beredskapsplaner, prosedyrer, sjekklister og instruksjoner i forbindelse med naturfare

6.4.3 Vinterplan

Vinterplanen skal årlig forelegges byggherren senest 1. september.

Entreprenøren skal før hver vintersesong og innen 1. oktober, dokumentere at alle som skal arbeide med vinterdriften, har fått nødvendig innføring i og informasjon om vinterplanen.

Planen skal blant annet beskrive og presentere:

- Tilgjengelig utstyr
  - liste over maskiner og utstyr, antall, type, arbeidsoppgave, lokalisering, arbeidsstrekning, egenskaper (for eksempel plog som er egnet for sporslitt vegbane)
  - reservemaskiner og -utstyr med lokalisering
  - der det er aktuelt; en oversikt over utstyr for opprydding etter snøskred

Det skal framgå hvilke ressurser som er entreprenørens egne, og hvilke ressurser som tilhører hvilke underentreprenører.

- Detaljplaner og kapasitetsberegning

Planen skal dokumentere hvordan entreprenøren har gjort kapasitetsberegninger og disposisjoner for å ivareta kravene i prosess 95 i kap. D1. Tiden skal stipuleres for utrykning og til ferdig utført tiltak på den aktuelle strekningen og for syklustid per arbeidsstrekning, inkludert alle nødvendige arbeidere, ev. rigg, henting av strømidler, rydding etc.

- Strømiddellagre
  - stedsangivelse og type lager
  - volum sand/salt før vintersesongen
  - plan for etterfylling, ev. avtaler om leveranser/direkte tilgang til eksterne produsenter
  - rutiner for frostsikring av salt-/sandutstyr (ev. varmgarasje)
- Fordeling av maskin- og utstyrsenheter på vegnettet
  - kart med inntegnede brøytestrekninger for hver enhet
  - kart med inntegnede strøstrekninger for hver enhet
  - kart/oversikt som viser hvilken standard som gjelder den enkelte strekning
  - liste over veger og strekninger som viser hvilket utstyr som skal nyttes
- Prioriterte vegstrekninger og spesielle forhold
  - iht. oversikt fra byggherren
  - rutinebeskrivelse for prioriteringen
  - der det er aktuelt; oversikt over strekninger med forsterket krav til friksjon
  - oversikt over stikkrenner med behov for tining
  - oversikt over punkter (stikkrenner, grøfter mv.) der det er spesielle tiltaksbehov før vårløsningen
  - strekninger der fokksnø kan være et problem
- Konkrete saltrutiner i forhold til blant annet kap. D2-ID9300a
- Strekninger med behov for bortkjøring av snø
  - iht. oversikt fra byggherren
  - beskrivelse av rutine for bortkjøring på den enkelte strekning
  - oversikt over tilgjengelige tippsteder

- Beskrivelse av rutiner for drift, vedlikehold, kalibrering og innstilling av utstyr
  - vedlikeholdsrutiner som blant annet redegjør for hva som skal utføres av bruker, hva som skal utføres på verksted, angivelse av hvor div. slitegods lagres, anskaffes og avtalte leveringstidsfrister som sikrer tilgjengelighet for nødvendige slitegods på kort varsel
  - prosedyre for bruk, kalibrering/kontroll inkl. tidspunkt for kalibrering/kontroll av strøtutstyr
  - prosedyre for innstilling og bruk av plogutstyr og annet aktuelt utstyr
  - prosedyre for avstemming av målt forbruk strømateriell (fra automatisk dataoppsamling) mot målt faktisk opplastet volum/vekt
  - rutiner og telefonnumre for kontakt med utstyrsleverandør/verksted/leverandør av reservemateriell og slitegods
- Rutiner og ansvar for overvåking av tilstand på veg og utkalling av mannskap og utstyr
  - ved snøfall eller varsel om snøfall
  - ved behov for salting
  - ved fare for farlige/uventede standardsprang
  - ved behov for sanding
  - ved skred og skredfare
  - ved sesongens første snøfall eller snøfall etter lengre barvegsperioder
  - ved behov; for reserver på grunn av tekniske problemer
- Strørutinene skal vise hvor lang tid det tar fra varslene indikerer fare for glatt veg
  - før tiltak er i gang
  - før hver strekning er behandlet
  - og hvor lang tid det tar mellom hver gang en strekning blir behandlet
- Bemanningsplan for vinterdriften
  - ressurser i vinterdriften: antall, funksjon og ansvar for overvåking, utførelse og kontroll
  - reservepersonell til alle funksjoner og for alle maskinenheter
  - skiftordninger og vaktlister, med angitt tidsperiode, navngitt deltagende person, tilknytning til enhet, telefonnummer og skiftenes varighet (klokkeslett)
  - vaktliste for alt deltagende personell med telefonnummer

Det skal framgå hvilke ressurser som er entreprenørens egne, og hvilke ressurser som tilhører hvilke underentreprenører.

- Prosedyre for hvordan spesielle værforhold skal håndteres
  - lave temperaturer når NaCl ikke kan brukes
  - regn som fryser på bakken
  - snøfall som er kraftigere enn forutsetningene for kapasitetsberegningene
  - kraftig fukk
- Dispensasjoner/arbeidstid
  - dispensasjoner fra Arbeidstilsynet (overtid o.l.)
  - underskrevne avtaler mellom arbeidsgiver/arbeidstaker som bl.a. regulerer skiftarbeid og overtid
- Der det er aktuelt; Plan for gjennomføring av midlertidig stengning og innføring av kolonnekjøring, herunder håndtering av fastkjørt kolonne. Byggherrens planer, retningslinjer og instruksjoner for de aktuelle fjelloverganger/strekninger finnes i kap. D2-ID9500a og D2-S17
- Der det er aktuelt; Plan for opprydding etter snøskred som viser hvilke ressurser som skal brukes og ansvarsforhold. Planen skal omfatte rutiner for varsling, stengning, åpning, skilting, trafikkdirigering og nødvendige etterarbeider med mer. Se også kap. D2-ID9400a
- Opplegg for periodene med redusert vinterberedskap
  - oversikt over ressurser (mannskap, maskiner, utstyr, strømiddellagre m.m.)

- prioritering av strekninger for de ulike ressursene

6.4.4 Vinterplanmøte

Før hver vintersesong skal det avholdes et vinterplanmøte. Deltagere er driftsledelsen hos entreprenør og byggeledelsen hos byggherren. Tema for møtet er vinterplanen og risikovurderinger knyttet til vinterdriften. Entreprenøren skal sende aktuelle risikovurderinger til byggherren i god tid før møtet.

Byggherren skal kalle inn til møtet.

Byggherren skal skrive referat fra møtet, kopi av referat skal sendes entreprenøren innen to uker etter avholdt møte.

6.4.5 Vinterdrift – Krav til kompetanse

Styring og utførelse av vinterdrift

Alle som skal arbeide med vinterdrift i kontrakten og skal styre eller utføre vinterdrift, skal ha nødvendig kompetanse, teoretisk og praktisk, innen vinterdrift.

Entreprenøren skal kartlegge nødvendig kompetanse, teoretisk og praktisk, ut fra kontraktens krav for personell som utfører vinterdrift.

Verifisering av kompetanse

Personellets kompetanse skal verifiseres gjennom en kompetansetest basert på kompetansekrav beskrevet i kap. D2-IC0833a. Kompetansetesten skal gjennomføres senest 1. desember den første vintersesongen verifiseringen skal gjelde.

Kravet om verifisering av kompetanse gjelder for personell som styrer vinterdrift eller er fører på bil/maskin i vinterdriften.

Kompetansekravene som skal verifiseres er differensiert på følgende personellkategorier:

A Arbeidsledelse

Personell som styrer vinterdrift

Gjelder også personell som utfører vinterdrift selv og har ansvar for utkalling av andre som utfører vinterdrift.

Us Utførende/salting

Personell som utfører vinterdrift:

Fører på bil/maskin som strør salt (uansett vinterdriftsklasse)

U Utførende

Personell som utfører vinterdrift:

Fører på annen bil/maskin enn bil/maskin som strør salt

Entreprenøren må avklare hvilken kategori hvert vinterpersonell skal verifiseres for, og personell skal selv melde seg opp i aktuell test i kompetanseportal som gjøres tilgjengelig av byggherren. Verifisering av kompetanse/kompetansetest skal gjennomføres for den aktuelle kategorien på en av vegvesenets trafikkstasjoner. Personer med lese-/skrivevansker eller andre behov for bistand må melde dette til byggherre i aktuell driftskontrakt i god tid før testen skal avlegges, for å få nødvendig hjelp til gjennomføring. Entreprenøren må dekke alle kostnader ved gjennomføring av testen.

Kompetansetesten består av 40 spørsmål, og minst 75% av svarene må være riktig for at kandidaten skal få godkjent. Dersom kandidaten ikke består testen, kan det gjennomføres ny test på trafikkstasjonen. Det er ingen begrensning på hvor mange tester som kan gjennomføres. Godkjent kompetansetest er gyldig i 5 år fra gjennomføringsdato. Godkjent kompetansetest er gyldig i alle driftskontrakter for Statens vegvesen. Dokumentasjon på bestått kompetansetest skal fremlegges for byggherre senest i første påfølgende byggemøte i aktuell driftskontrakt.

Personell som kommer inn i kontrakten etter 1. desember i oppstartsåret gis tillatelse til å arbeide med vinterdrift i kontrakten i en tidsperiode på inntil 4 uker uten å ha bestått kompetansetest, så sant opplæring i praktisk utførelse er gjennomført.

Byggherren kan etter særskilt vurdering gi tillatelse til at personell som ikke har bestått kompetansetesten, utfører arbeid i vinterdriften for inneværende vintersesong. Slik tillatelse kan også gis der gyldighetsperioden på 5 år har utløpt.

Opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift

Entreprenøren skal for personellet som utfører vinterdrift, gjennomføre en opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift i henhold til kap. D2-IC0833a. Opplæringen skal være gjennomført før arbeidet starter. Opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift skal tilpasses personellens oppgaver. Det kreves kun opplæring på maskiner/utstyr som den enkelte selv skal bruke.

Gjennomføringen av opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift skal dokumenteres med program, oversikt over forelesere/instruktører og deltagerliste signert av deltagerne.

Måling av friksjon

Personell som opererer utstyr for måling av friksjon, skal ha fått nødvendig opplæring i bruk av dette utstyret.

Automatisk dataoppsamling

Personell som opererer utstyr for automatisk dataoppsamling, skal ha fått nødvendig opplæring i bruk av dette utstyret.

6.4.6 Plan og kurs for håndtering av skred og flom

Entreprenøren skal utarbeide plan for håndtering av skred og flom. Tilsvarende skal entreprenøren besørge nødvendig kursing av de som utfører arbeider for å forberede og håndtere skred og flom. Ytterligere krav til plan og kurs finnes eventuelt i kap. C4.

6.4.7 Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer

Oppdatert plan for drift og vedlikehold av grøntarealer forelegges byggherren innen 15. januar for hvert kontraktsår. Det første kontraktsåret skal planen foreligge ved kontraktsarbeidens start 1. september.

Ytterligere krav finnes eventuelt i kap. C4.

6.4.8 Plan for renhold av trafikkareal og vegområde

Oppdatert plan for renhold av trafikkareal og vegområde inkludert objekter og installasjoner skal forelegges byggherren innen 1. januar for hvert kontraktsår. Det første kontraktsåret skal planen foreligge ved kontraktsarbeidens start 1. september.

Ytterligere krav til plan finnes eventuelt i kap. C4.

6.4.9 Plan for øvrige aktiviteter

Det skal utarbeides aktivitetsplaner for alle drifts- og vedlikeholdsaktiviteter. For de aktiviteter som ikke er nevnt spesielt skal planene vise:

- Planlagt aktivitet med tidspunkt og sted for utførelse
- Omfang og mengde som skal utføres
- Ressurser, mannskap, maskiner, materialer og utstyr som skal brukes til de ulike aktiviteter

Planene vil normalt være på et mer detaljert nivå for inneværende og nærmeste år, enn for senere år i kontraktsperioden. Oppdaterte planer forelegges byggherren minst 50 dager før årets arbeider igangsettes.

6.5 Meldinger, rapportering og dokumentasjon

6.5.1 Dokumentasjon

Journaler og dokumentasjon skal oppbevares og være tilgjengelig for byggherren dersom annet ikke er beskrevet. Byggherren skal få oversendt kopi etter forespørsel.

6.5.2 Elektronisk rapportering

6.5.2.1 Bruk av og rapportering i ELRAPP og dokumentasjonshåndteringssystem

Entreprenørens rapportering skal, der annet ikke er avtalt, skje gjennom ELRAPP. Nærmere informasjon om ELRAPP finnes i "Brukerveiledning ELRAPP".

Der drift og vedlikehold medfører nødvendig oppdatering av et objekts FDV-dokumentasjon skal rapportering også skje i byggherrens system for FDV-dokumentasjon.

Oversikten nedenfor viser hvilke skjema som er spesielt tilrettelagt for elektronisk rapportering i ELRAPP.

Rapportering og meldinger	Skjema
Skader, feil og avvik/mangler m.m. knyttet til vegobjekt og vegtilstand	R2
Skade på objekter som inngår i kontraktsarbeidet påført av kjent/ukjent motorvogn	R5
Vær-, føre- og trafikkforhold	R10
Skred og skredfare	R11
Vinterdriftsinnsats og -materialforbruk	R12
Naturfare (Skredfarevurdering) *	R13*
Forbruk av plantevernmidler og støvbindingsmidler	R14
Avfallshåndtering	R15
Energiforbruk	R16
Uønsket hendelse / farlig forhold innen HMS	R18
Månedssrapport HMS	R19
Ettersyn (generell inspeksjon): Samlerapport	R20
Avvik	
Annet	

* Skjema R13 brukes i tillegg til skjema R11 i kontrakter der det er stilt krav til dette i spesiell beskrivelse i prosess 73.6 i kap. D1

Annen rapportering skal også skje gjennom ELRAPP på egnet format dersom annet ikke er spesielt angitt eller avtalt.

6.5.2.2 Bruk av og dokumentasjon/rapportering i Plania

Plania genererer ordrer for definerte rutinemessige arbeidsoppgaver i samsvar med kontrakt.

Byggherren kan på forespørsel supplere rutiner.

Byggherren kan også legge inn ordrer for enkeltoppdrag.

Entreprenøren skal:

- Dokumentere og rapportere i Plania alle utførte arbeidsoppgaver i tunnel, med unntak av vinterdrift, drift/vedlikehold av dekke og søppelplukking.
- Dokumentere og rapportere i Plania alle feil og/eller merknader knyttet til tunnelen som konstruksjon og/eller objekter i tunnel.

- Kvittere mot genererte ordrer for rutinemessige oppdrag, etter hvert som disse er utført, eventuelt med tilhørende avviksmelding.
- Kvittere mot andre ordrer som byggherren har lagt inn, når bestillingen/oppdraget er utført, eventuelt med tilhørende avviksmelding.

Nedfall i tunnel skal i tillegg rapporteres i skjema R11 i ELRAPP.

6.5.3 Melding og rapportering om hendelser, vegarbeid, skader, feil, mangler og farlige forhold

Ved alvorlige hendelser på vegnettet skal entreprenøren gi melding til byggherren umiddelbart. Nedenfor er listet opp en del hendelser som byggherren regner som alvorlige:

- Alle trafikkuhell med buss/ADR-kjøretøy
- Trafikkulykker med personskade
- Brann i tunnel
- Fastkjørte kjøretøy med personer på stengt vegstrekning, som ikke reddes umiddelbart
- Stengt veg av ulike grunner
- Kolonnekjøring / styrt trafikkavvikling
- Uregelmessigheter ved kolonnekjøring / styrt trafikkavvikling
- Stor trafiksikkerhetsrisiko grunnet 3. part
- Redusert framkommelighet, forsinkelser

I tillegg skal entreprenøren uten ugrunnet opphold rapportere til byggherren om:

- Alvorlige skader på objekter som inngår i kontraktsarbeidet
- Skader påført av kjent/ukjent motorvogn (se kap. C3, pkt. 10 for spesielle krav)
- Skader på objekter som ikke inngår i kontraktsarbeidet
- Feil, mangler og andre forhold som har eller kan komme til å få betydning for framkommelighet og trafiksikkerhet eller for det totale drifts- og vedlikeholdsarbeidet, selv om disse forholdene ikke har direkte tilknytning til entreprenørens ansvarsområder gitt i kontrakten. Dette inkluderer også forhold knyttet til andre aktørers aktiviteter på eller langs vegene, inkl. lagring av stein, tømmer, bygningsmaterialer o.l. på vegområdet eller innenfor vegens sikkerhetssone, slik denne er definert i håndbok V721 Risikovurderinger i vegtrafikken.

Når det som følge av utførelsen av kontraktsarbeidet oppstår store forskjeller i kjøreforhold mot tilstøtende driftskontrakt på riksveg, skal dette straks meldes både til entreprenøren som har vedkommende nabokontrakt og til VTS. Rutinemessig skal entreprenøren alltid gjennomføre slik melding når det gjennomføres saltingstiltak på strekning med vinterdriftsklasse DkC, DkD eller DkE, og denne vegen fortsetter direkte inn i nabokontrakten.

Meldinger om vegarbeid rapporteres i henhold til håndbok R612 Vegmeldingstjenesten.

Entreprenøren skal, i henhold til kap. D2-IC0843a, melde til byggherren om hærverk på alle objekter tilknyttet vegområdet. Ved rapportering av hærverk skal dokumentasjonen være av en slik kvalitet at den kan brukes som grunnlag for politianmeldelse.

I tillegg skal det meldes om uforutsette hendelser hvor entreprenøren har gjennomført tiltak – etter anmodning fra politi, brannvesen eller andre.

Entreprenøren skal bruke spesielle skjema ved rapportering av skader/feil/avvik/mangler knyttet til vegobjekt og vegtilstand og rapportering av visse hendelser, se skjema R2, R5 og R11 i ELRAPP. Ved behov for rask informasjon til byggherren gis meldingen på telefon før skjema fylles ut i ELRAPP.

For hendelser som ikke dekkes av skjema R2, R5 og R11 i ELRAPP, avtales det nærmere med byggherren om hvordan journalføring og melding/rapportering skal skje.

Det avtales også nærmere med byggherren hvilke hendelser som skal meldes/rapporteres til VTS, og hvilke som skal meldes/rapporteres til byggherren. Entreprenøren vil også få nærmere info om hvem som representerer byggherren på ulike tidspunkt gjennom døgnet, uka og året.

Skade påført av kjent/ukjent motorvogn på objekter som inngår i kontraktsarbeidet, skal behandles som beskrevet i kap. C3, pkt. 10.

For øvrige skader på objekt som inngår i kontraktsarbeidet skal entreprenøren, senest innen påfølgende byggemøte, informere byggherren om skaden. Entreprenøren skal dokumentere sted, tid, skadetype/omfang og hvem som er skadevolder, dersom det er mulig.

6.5.4 Rapportering av vær-, føre- og trafikkforhold

Generelle krav til meldinger, meldingstidspunkt og rapporteringsrutiner finnes i håndbok R612 Vegmeldingstjenesten. Kravet til at det uavhengig av faktiske kjøreforhold skal meldes faste føremeldinger 3 ganger daglig om vinteren og i overgangsperiodene vår og høst gjelder likevel ikke, men øvrige krav i håndboken gjelder.

Entreprenøren skal hele året umiddelbart melde til VTS om forhold som påvirker eller har betydning for trafikkavvikling, framkommelighet og sikkerhet, herunder spesielle eller uvanlige vær-, føre- og kjøreforhold. Dette gjelder både konkrete forhold på vegene og forhold knyttet til entreprenørens gjennomføring av drift- og vedlikeholdsarbeidet. Dersom forholdet medfører behov for spesielle tiltak, skal VTS holdes oppdatert om hva som blir gjort og estimert varighet til normalsituasjon for trafikantene er gjenopprettet.

6.5.5 Rapportering av vinterdriftsinnsats og -materialforbruk (skjema R12 i ELRAPP), samt øvrige spesielle krav til vinterdriften

Entreprenøren skal gjennom skjema R12 i ELRAPP rapportere forbruk/mengder i forbindelse med en del tiltak for hver måned i den aktuelle sesongen fordelt på vegtype.

Rapporteringen skal blant annet omfatte:

- Forbruk av salt på ulike saltingsmetoder
- Forbruk av fastsand, forbruk av tørrsand uten saltinnblanding, forbruk av saltblandet tørrsand og forbruk av salt i strøsand
- Antall kilometer brøytet og høvlet, unntatt høvling med tung veghøvel
- Antall kilometer og timer høvlet med tung veghøvel
- Antall kilometer med aktiv bruk av sideplog i tillegg til bruk av frontplog
- Antall kilometer med aktiv bruk av midtmontert underliggende skjær i tillegg til bruk av frontplog
- Antall minutter strødd med ulike strømidler

For kilometer skal det i rapporteringen skilles mellom kilometer som godtgjøres fullt ut, kilometer der kun halvparten av kjørt lengde godtgjøres og kilometer som kun godtgjøres gjennom rundsum (RS), slik at disse ulike kategoriene for hver vegtype presenteres og summeres hver for seg.

For timer og minutter skal det i rapporteringen skilles mellom tid som godtgjøres fullt ut, tid der kun halvparten av medgått tid godtgjøres, og tid som kun godtgjøres gjennom RS, slik at disse ulike kategoriene for hver vegtype presenteres og summeres hver for seg.

Vinterdriftsmengdene skal også fordeles på vinterdriftsklasse innenfor den enkelte vegtype.

Spesielt for kontrakter som har vegstrekninger med egen godtgjørelse for nødvendig transport med løftet plog/skjær, gjelder at det hver måned skal leveres rapport i ELRAPP med spesifisering av tidspunkt og mengde per tur av nødvendig transport med løftet plog/skjær. Hver tur skal i denne rapporten være knyttet mot tilhørende «økt-ID», jf. nærmere beskrivelse under.

Vinterdrift: Driftsinformasjonsystem og automatisk dataoppsamling

Entreprenøren skal ha et datasystem/driftsinformasjonsystem for å følge opp vinterdriften. Dette

driftsinformasjonssystemet skal blant annet registrere og presentere sanntidsinformasjon som lokalisering (identifikasjon, posisjon og bevegelse) for alle kjøretøy som inngår i vinterplanen herunder også reservekjøretøy. For kjøretøy som utfører oppgaver med mengdeoppgjør skal driftsinformasjonssystemet i tillegg som et minimum registrere og presentere type tiltak som utføres samt tilhørende tiltaksspesifikasjoner og mengder for det enkelte kjøretøy.

Driftsinformasjonssystemet skal også i et enkelt grensesnitt kunne vise utførte vinterdriftstiltak siste 28 dager, for eksempel hvilke aktiviteter som har blitt utført når av hvilke kjøretøy, på et aktuelt punkt eller på en aktuell vegstrekning.

Byggherren skal ha innsyn i entreprenørens driftsinformasjonssystem på byggherrens egen PC/IT-utstyr. Byggherren skal som et minimum ha innsyn til funksjonene som er beskrevet som krav til driftsinformasjonssystemet. Entreprenøren skal stille en brukerlisens for driftsinformasjonssystemet til disposisjon for byggherren.

For oppgaver med mengdeoppgjør kreves det dokumentasjon av produksjonsdata for vinterdriften i form av automatisk dataoppsamling. Unntatt fra dette kravet er nødvendig transport med løftet plog/skjær, som skal rapporteres særskilt per tur uavhengig av oppgjørsform. Data fra den automatiske dataoppsamlingen skal rapporteres i ELRAPP på DAU-format minst hvert 10. minutt. Krav til hvilke datatyper som skal registreres og dataformatet er beskrevet i kap. D2-IC0845a. Produksjonsdata skal rapporteres direkte fra produksjonskjøretøyet uten modifikasjoner eller korrigeringer, eventuelle avvik fra dette skal i alle tilfeller meldes til og godkjennes av byggherren.

Hvert produksjonskjøretøy skal ha datalager som minst kan lagre produksjonsdata fra 24 timers produksjon. Ved brudd på overføring av DAU-data grunnet manglende mobildekning, skal lagrede DAU-data overføres så raskt som mulig når mobildekning reetableres og senest innen 12 timer etter at de er produsert. For områder med manglende eller ustabil GPS-dekning skal entreprenøren etablere lokale rutiner for dataoppsamling og dataoverføring. Disse rutinene skal godkjennes av byggherren. Kravene gjelder all brøyting og høvling, strøing med sand og strøing med salt, unntatt tiltak utført på arealer som har oppgjør i henhold til prosess 95.12 eller 95.13, dersom ikke annet fremkommer av andre bestemmelser i kontrakten.

Data til skjema R12 i ELRAPP skal leveres per «økt», og skal inneholde produksjonsdata fra ett kjøretøy i en gitt tidsperiode, for eksempel kjøretøyetets samlede produksjon av ett eller flere ulike tiltak i løpet av et skift. Mengdene knyttet til en «økt» skal være identifisert via en unik «økt-ID», og innrapportering fra de enkelte «øktene» skal skje fortløpende gjennom måneden. Innrapporterte mengder fra automatisk dataoppsamling i DAU-format fra det aktuelle kjøretøyet, skal ha samme «økt-ID» som innrapporterte mengder per «økt» for samme kjøretøy og samme tidsrom. Eventuell divergens mellom innrapporterte mengder i «økt» og tilsvarende innrapporterte mengder fra automatisk dataoppsamling i DAU-format skal forklares.

Vinterdrift: Kalibrering av strøutstyr – rapportering

Entreprenøren skal for hver måned sende inn rapport i ELRAPP med dokumentasjon av kalibrering av strøutstyr.

6.5.6 Rapportering av forbruk av plantevernmidler og støvbindingsmidler (skjema R14 i ELRAPP)

Entreprenøren skal gjennom skjema R14 i ELRAPP rapportere forbruk i forbindelse med en del tiltak for hver måned fordelt på vegtype.

Rapporteringen skal blant annet omfatte:

- Forbruk av plantevernmidler
- Forbruk av støvbindingsmidler
- Forbruk av andre typer kjemikalier

6.5.7 Rapportering av brøytestikk – Årlig volum som settes og samles inn

Det skal årlig leveres rapport i ELRAPP over utsatte og innsamlede brøytestikk og merkestikk siste vintersesong. Av hver sesongrapport skal det framkomme hvor mange stikk som lagres for gjenbruk, og hvor mye som leveres til gjenvinning. Rapporten skal leveres senest 30. juni det enkelte år.

Skjema R17 i kap. D2-R gir nærmere beskrivelse og detaljering av hva som skal rapporteres. Volum skal rapporteres både i antall og i vekt i kg.

6.5.8 Journalføring av hendelser

Entreprenøren skal føre journal over spesielle hendelser på vegnettet. Med spesielle hendelser menes hendelser som ikke fanges opp av annen dokumentasjon og rapportering, men som har konsekvens for tilstanden på vegnettet, medfører tiltak som skiller seg fra vanlige tiltak i kontraktsarbeidet eller som det er grunn til å forvente at det kan bli oppfølgingsspørsmål til i ettertid.

Journalen skal også omfatte henvendelser fra publikum og Statens vegvesen som viser henvendelsene med angivelse av dato/tidspunkt, sted, sak, hvem henvendelsen kom fra, samt hvilke tiltak som ble iverksatt.

Entreprenøren utformer selv skjema.

6.5.9 Dokumentasjon av inspeksjon og kontroller

Gjennomførte inspeksjoner, kontroller og observasjoner skal dokumenteres:

- Formål (hva er observert eller kontrollert)
- Hvor: Sted - veg (punkt eller strekning)
- Når: Tidspunkt/tidsperiode klokkeslett - dato - måned - år
- Værforhold (generell beskrivelse)
- Hvilke prosesser som er kontrollert
- Hva som ble registrert
- Resultat av registreringen
- Registrert avvik som er overført til arbeidsordre skal framgå
- Registrert avvik som ble rettet opp umiddelbart skal framgå, dette gjelder avvik som vurderes å kunne være av offentlig interesse
- Hvem som utførte inspeksjonen/kontrollen

Ettersyn, kap. D1, prosess 18.21, skal dokumenteres og rapporteres i henhold til bestemmelsene gitt for prosessen.

6.5.10 Rapportering av tilstand

Rapportering av tilstand på vegnettet skal skje i henhold til bestemmelsene i kap. D1, prosess 18.21 Ettersyn, dersom ikke annet fremkommer av andre bestemmelser i kontrakten.

6.5.11 Dokumentasjon av utført arbeid

Utført arbeid skal dokumenteres med:

- Formål/arbeid
- Hvor: Sted - veg (punkt eller strekning)
- Når: Tidspunkt/tidsperiode - dato - måned – år
i relasjon til hva som er relevant for arbeidet
- Relevante data for gjennomføringen av arbeidet og resultatet
- Hvem som var ansvarlig for arbeidet

Spesielt for salting i vinterdriften gjelder:

Entreprenøren skal føre journal (saltjournal) som dokumenterer vurdering og beslutning for alle salttiltak i vinterdriften. Det skal føres særskilt journal for hver vinterdriftsklasse. DkB-høy, -

middels og –lav regnes i denne sammenhengen som en og samme vinterdriftsklasse. Journalen skal inneholde følgende informasjon for hvert salttiltak:

Dato/klokkeslett	Dato og klokkeslett for tidspunkt for vurdering av gjennomføring av salttiltak
Vegstrekning/område	Vegstrekning eller område som vurderingen gjelder for
Signatur	Identifikasjon av personell som utfører vurderingen
Situasjon – vær/føreforhold	<p>Beskrivelse og vurdering av vær/føreforhold inkludert prognoser som utløser salttiltak (eller muligens kan utløse salttiltak)</p> <p>Situasjonen skal som minimum beskrives med følgende karakteristika iht. salttabellene i kap. D2-ID9300a (det tas med kun de karakteristika som er relevante for aktuell hensikt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hensikt (anti-ising, anti-kompaktering, de-ising) • Fare for (rimfrost, tilfrysing) • Værprognoser • Vegbane-/dekkeoverflateforhold • Metode • Temperaturintervall <p>Beskrivelsen av situasjonen kan utvides utover det angitte minimum etter entreprenørens vurdering av behov og nytte.</p>
Beslutning	<p>Besluttet salttiltak beskrevet med hensikt, metode og dosering (eventuelt angivelse av at salttiltak ikke gjennomføres)</p> <p>Angivelse av eventuelle avvik fra anbefalt tiltak iht. salttabellene i kap. D2-ID9300a: Ja/Nei</p> <p>Begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalt tiltak iht. salttabellene i kap. D2-ID9300a</p>

Entreprenøren skal sende saltjournalen i ELRAPP til byggherren hver måned. Tidsperioden som innsendt saltjournal skal dekke, skal sammenfalle med perioden for månedsrapporteringen i kap. C3, pkt. 6.5.5.

Entreprenøren skal i samsvar med sitt ledelsessystem, jf. kap. C2, pkt. 22, følge opp og evaluere resultat fra salttiltak som grunnlag for å tilfredsstille kontraktens krav. Resultatene fra denne evalueringen skal fremlegges på byggemøte to ganger per vintersesong. Tidspunkt avtales med byggherre.

6.5.12 Dokumentasjon av vinterfriksjonsnivå og føreforhold

Entreprenøren skal måle friksjon i vintersesongen for overvåkning av føreforholdene og for aktiv bruk i beslutningsstøtte i vinterdriften. Entreprenøren skal som del av sitt ledelsessystem etablere et opplegg for måling av friksjon, både med hensyn til utløsende tilstand og resulterende tilstand på vegnettet, som sikrer oppfyllelse av kravene til friksjon i kap. D1 prosess 95.

Friksjonsmålinger utført i henhold til dette opplegget skal rapporteres til byggherren hver 14. dag.

Kap. D2-ID9300d gir retningslinjer for måling og dokumentasjon av vinterfriksjon og føreforhold.

Måleutstyr som entreprenøren benytter, skal være godkjent av Statens vegvesen og vise stabile måleverdier som er sammenlignbare med utstyr som byggherren benytter. Måleutstyret skal

kalibreres mot utstyr godkjent av byggherren minst én gang per vintersesong. Byggherren er ansvarlig for å arrangere samling for gjennomføring av kalibrering. Entreprenørens personell som deltar på samlingen for kalibrering av friksjonsmåleutstyr, skal ha kompetanse på egen friksjonsmåler og kunne gjennomføre målinger med måleren inkludert tilhørende klargjøring av måleren og etterarbeid med databehandling.

Friksjonsdata som nyttes for å dokumentere overholdelse av kontraktens krav skal måles med kontinuerlig friksjonsmåler der dette er måleteknisk og praktisk mulig. For andre tilfeller kan det nyttes retardasjonsmåler eller annen friksjonsmåler godkjent av Statens vegvesen.

På strekninger med vinterdriftsklasse DkA og DkB kan, i perioder der salt tillates benyttet og gir ønsket effekt, dokumentasjon av føreforhold med optiske sensorer erstatte måling med friksjonsmåler. Det er ikke krav om kalibrering av optiske sensorer opp mot andre målesystem.

6.5.13 Objektregistrering

Ved arbeid eller hendelser som medfører endring (tilgang/avgang, endret tilstand) for objekter på vegnettet, og som omfattes av denne kontrakten og der vedkommende endring samtidig har konsekvenser i forbindelse med krav til objektinformasjon i NVDB, skal entreprenøren rapportere nødvendig informasjon for ajourhold og oppdatering av aktuelle registre i NVDB til byggherren.

Informasjonen om den enkelte endring skal inkludere alle aktuelle data iht. krav for vedkommende objekttype i «Objektliste for ferdigvegsdata til FKB-kart og NVDB», jf. kap. A1.

Ved endring på eksisterende objekt som ikke flyttes, hentes eksisterende objektinformasjon fra innsynsløsningen «[Vegkart](#)» eller NVDB API, før oppdatert informasjon returneres til Statens vegvesen via <https://datafangst.vegvesen.no/>. Dersom entreprenøren ikke finner objektet i NVDB, gjelder innmeldingskrav som for oppsetting av nytt objekt. Det må samtidig meldes til byggherren at eksisterende objekt ikke ble funnet.

Der nytt objekt settes opp på eksakt samme sted som tidligere objekt, kan stedfesting skje gjennom rapportering av NVDB-ID på tidligere objekt, eller med stedfestingsdata hentet fra tidligere objekt. Dersom entreprenøren ikke finner tidligere objekt i NVDB, gjelder innmeldingskrav som for oppsetting av nytt objekt. Der det kan være grunnlag for tvil om hvilken veg, strekning, delstrekning, kryssdel eller sideanleggsdel det nye objektet tilhører, skal rapporteringen inneholde nødvendig supplerende informasjon om dette.

Flytting av objekt rapporteres som fjerning av gammelt objekt og oppsetting av nytt objekt. Disse rapportene skal leveres samtidig.

For tunneler og andre vegstrekninger der byggherren er kjent med at eksisterende enkeltobjekter er systematisk geometrisk feilplassert i NVDB, har byggherren ansvar for spesielt å bistå entreprenøren med ved behov å få kjennskap til hvilke objekter på vedkommende strekninger som har hvilken NVDB-ID. Byggherren har også ansvar for å informere entreprenøren om hvilke strekninger og objekttyper dette gjelder.

Der entreprenøren oppdager øvrige feil i gammel stedfesting, herunder kopling til feilaktig veg, strekning, delstrekning, kryssdel eller sideanleggsdel, skal slike feil meldes til byggherren innen 14 dager.

Rapportering av endrede og nye objektdata skal skje elektronisk via <https://datafangst.vegvesen.no/>. Format skal være iht. gjeldende kravspesifikasjon, jf. «Objektliste for ferdigvegsdata til FKB-kart og NVDB».

For objekter der stedfesting i henhold til kravene over kun rapporteres gjennom referanse til eksisterende stedfesting i NVDB, eller der eventuell innmåling med tilstrekkelig nøyaktighet gjennomføres samtidig med at endringen på vegnettet utføres, skal rapportering skje senest innen 14 dager etter at den enkelte endring er gjennomført. For øvrige nye objekter, der det for å få tilstrekkelig nøyaktige innmålingsdata til å oppfylle gjeldende krav i «Objektliste for ferdigvegsdata til FKB-kart og NVDB» er behov for innmåling som egen arbeidsoperasjon, skal rapportering skje

så snart innmåling har skjedd, og senest innen 8 måneder etter at den enkelte endring er gjennomført. All rapportering skal likevel være gjort før slutfaktura kan sendes. Entreprenøren skal ajourholde liste over hvilke objekter som er satt opp hvor og når, men ennå ikke rapportert til NVDB fordi nøyaktig innmåling mangler, og oversende oppdatert liste til byggherren minst annenhver måned.

6.6 Behandling og rapportering av mangler og avvik

Mangler entreprenøren avdekker skal rapporteres fortløpende og behandles iht. entreprenørens prosedyrer. Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av mangel (rapporteres i ELRAPP som innrapportert «avvik»)
- Vurdering av årsaken
- Beskrivelse av korrigerende tiltak, hva er gjort og tidspunkt for tiltak
- Vurdering av om senere gjentakelse av lignende type mangel kan forhindres gjennom oppdatering av ledelsessystemet med tilhørende planer. Vurderingen skal drøftes med byggherren. Hvis vurderingen viser at forbedring kan skje gjennom en oppdatering av ledelsessystemet eller planene, skal entreprenøren gjennomføre dette samtidig som han framlegger et forslag til hvordan denne forbedringen kan rapporteres tilbake til byggherren og hvordan forbedringen kan måles.

Entreprenøren skal svare på byggherrens eventuelle meldinger om avvik og mangler. Svaret skal inneholde samme opplysninger som beskrevet foran. Svar skal foreligge senest 3 dager etter at rapporten fra byggherrens kontroll ble mottatt. Spesielt i forbindelse med vinterdriften kan byggherren fastsette en kortere tidsfrist.

6.7 Tilleggsinformasjon ved planlagte tiltak

Ved spesielle trafikkreguleringstiltak pga. arrangementer, stengning eller redusert framkommelighet pga. planlagte arbeider, skal det sammen med byggherren vurderes om følgende tilleggsinformasjon skal gis:

- Opplysningsskilt som forteller om trafikkreguleringstiltaket i tilstrekkelig tid før tiltaket
- Informasjon til publikum gjennom media før/under tiltaket
- Spesiell informasjon til utrykningsetater, kollektivselskap, andre vegeiere og eventuelle andre spesielt berørte

7 Entreprenørens sikkerhetsstillelse (se kap. C1, pkt. 8)

Første avsnitt i kap. C1, pkt. 8, utgår, og erstattes i denne kontrakten av slik tekst:

Entreprenøren skal stille betryggende sikkerhet for oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser med 4 % av kontraktssummen i utførelsestiden som reduseres til 1 % av kontraktssummen for de første 3 år av reklamasjonsperioden. Byggherren plikter ikke å betale avdrag før han har mottatt entreprenørens sikkerhetsstillelse.

«Utførelsestiden» slutter når overtakelse i henhold til kap. C3, pkt. 26.2 er gjennomført.

Med «de første 3 år av reklamasjonsperioden» menes her de første 36 månedene etter at utførelsestiden er slutt.

8 Forsikringer

Det kreves ikke generell forsikring av det som til enhver tid er utført av kontraktsarbeidet, materialer byggherren har betalt forskudd for eller materialer byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse, se kap. C1, pkt. 9, første avsnitt. Unntak fra dette gjelder for arbeid og kapitalgjenstander hvor slik forsikring spesielt er krevet i kontrakten.

Entreprenørens eiendommer og utstyr som til enhver tid brukes i kontraktsarbeidet, skal være tingskadeforsikret.

9 Krav mot tredjemann

Hvis en av partene lider tap som følge av erstatningsbetingende forhold hos tredjemann, må parten selv rette kravet mot vedkommende tredjemann og bære risikoen for om kravet lar seg inn drive. Begge parter plikter i rimelig grad å bistå hverandre der det er nødvendig for å dokumentere grunnlaget for kravet, tapets størrelse og andre forhold som er påkrevd for å kunne fremme kravet.

10 Skade på objekter som inngår i kontrakten påført av kjent/ukjent motorvogn

10.1 Skadeutbedring

Skaden skal utbedres i henhold til gjeldende tiltakstider angitt i kontrakten for de skader som entreprenøren skal utbedre og reparere.

Kontraktens mengde gitt i kap. D1 og kap. E4 inkluderer også forventet omfang av utbedring av skader påført av kjent eller ukjent motorvogn.

Før avtalte utbedrings- og reparasjonsarbeider starter, skal entreprenøren fremlegge et kostnadsoverslag overfor byggherren der forholdene gjør dette mulig, i tråd med kap. C3, pkt. 10.2. Dersom annet ikke er avtalt, skal så langt mulig kontraktens priser legges til grunn for oppgjøret. Prisregulering kalkuleres i så fall etter kontraktens kap. C3, pkt. 14 Prisregulering, basert på siste kjente prisreguleringsindeks. Prisreguleringen skal tas med på den konkrete skadefakturaen, og skal ikke inngå i de ordinære kvartalsvise prisreguleringsfakturaene.

Dette punktet gjelder ikke skade på entreprenørens eget utstyr (skilt, sperremateriell, brøytestikk o.l.).

10.2 Entreprenørens rapportering

Entreprenøren skal ved skader på objekter som inngår i kontraktsarbeidet påført av kjent eller ukjent motorvogn levere en rapport, som inneholder følgende:

1. Angivelse av skadeomfang/-type, skadested, skadetidspunkt samt redegjørelse for hvorledes skaden vurderes oppstått.
2. Digitale fotografier med tidsangivelse og vegsystemreferanse fra skadestedet. Fotografiene skal inneholde informasjon som sannsynliggjør at en motorvogn har forårsaket skaden, som treffpunkt fra motorvogn på skadet objekt, e.l. I tillegg til fotografier av skaden før utbedring, skal det leveres fotografier tatt etter at skaden er utbedret.
3. Identifikasjon av skadevolder og skadevolders forsikringsselskap dersom dette er kjent.
4. En sannsynliggjøring av at motorvogn er ukjent. Entreprenøren skal dokumentere at han har vært i kontakt med relevante instanser, som etter det byggherren har avtalt må kontaktes i det aktuelle området, slik som for eksempel politi og bergingsselskaper, i sitt arbeid med å fremskaffe skadevolders identitet.
5. Fakturabilag som viser følgende:
  - kostnadene knyttet til utrykning, sikring på skadestedet (skilting, sperring, opprydding m.m.), samt assistanse til brannvesen, politi og bergingsselskap
  - kostnadene knyttet til eventuell utbedring/reparasjon av skaden
  - kostnadene knyttet til rapporteringsarbeidet (dvs. arbeidet angitt i ovenstående punkter 1-3)
  - mva.
  - eventuell prisregulering, jf. kap. C3, pkt. 10.1
  - eventuelt påslag for administrasjon av sideentreprenør, jf. kap. C3, pkt. 10.3

Skjema R5 fra ELRAPP inngår i rapporten, se også kap. D2-IC1510a. Rapporten skal være byggherren i hende senest 30 dager etter skadetidspunktet. Det skal sendes en rapport for hvert enkelt skadetilfelle.

Byggherren vil for slike skader søke om å få dekket sine omkostninger fra forsikringsselskap eller Trafikksforsikringsforeningen.

Byggherren forestår videre saksbehandling overfor forsikringsselskap eller Trafikksforsikringsforeningen etter å ha mottatt entreprenørens rapport.

Dersom entreprenørens rapport er mangelfull og byggherren av den grunn ikke får dekket sine kostnader, skal entreprenøren selv dekke medgåtte kostnader oppad begrenset til kr 10 000,- eksklusiv mva. per skadetilfelle. I de tilfellene dette eventuelt skulle skje, meddeles dette fra byggherren på byggemøte, og entreprenøren utsteder kreditnota innen neste byggemøte.

10.3 Administrering av sidekontrakter ved skader eller ulemper som gjelder ulike kontrakter

Dersom et skadetilfelle har medført skader eller ulemper knyttet til objekter i vegområdet som er regulert i ulike kontrakter, skal entreprenøren administrere reparasjonsarbeidene, i tillegg til å utføre den del av reparasjonsarbeidet som relaterer seg til egen kontrakt, jf. kap. C3, pkt. 10.2.

Entreprenøren skal rapportere til byggherren, jf. kap. C3, pkt. 10.2. Entreprenøren har ansvar som hovedbedrift når flere entreprenører utfører samtidig arbeid, jf. kap. C2, pkt. 29.5.

Sideentreprenør skal for den praktiske gjennomføringen av utbedringsarbeidene forholde seg til entreprenøren. Øvrige kontraktuelle forhold, herunder fakturering, skjer direkte mellom byggherre og den enkelte entreprenør.

Entreprenøren har rett til vederlag kr 1 000,- per tilfelle for denne administrasjonen. Dette beløpet er ikke gjenstand for prisregulering.

11 Objekter med utilfredsstillende tilstand

På vegnettet finnes objekter med utilfredsstillende tilstand og utbedringsbehov. Også disse objektene skal driftes og vedlikeholdes iht. kontraktens krav. Utbedring av tilstanden inngår kun der dette er beskrevet.

Det er ikke gjort systematiske registreringer av alle objekter med utilfredsstillende tilstand, men noe informasjon om tilstand finnes i kap. D2-V. Mye informasjon finnes også i vegbildene som er tilgjengelige på <https://vegbilder.atlas.vegvesen.no/>. Denne informasjonen er ikke uttømmende med hensyn til hvilke objekter, objekttyper eller objektgrupper som har utilfredsstillende tilstand, men vil være delgrunnlag for avleveringsforretning iht. kap. C3, pkt. 26.1.

12 Ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1, pkt. 20

Dersom ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1, pkt. 20 hindrer full oppfyllelse av kontraktens krav, skal eventuelle avvik være så små og kortvarige som mulig. Inntil kontraktskravene igjen kan oppnås, skal entreprenørens innsats være det maksimale av hva som er mulig med de ressurser som entreprenøren har angitt er tilgjengelige for gjennomføring av kontrakten.

Når en situasjon med ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1, pkt. 20 inntreffer, plikter entreprenøren umiddelbart å varsle byggherren om dette, samt når denne situasjonen opphører.

13 Priser og prisnivå

Enhetsprisene for hver prosess skal generelt omfatte alle kostnader som er nødvendige for å levere arbeidene i henhold til prosjektdokumentenes krav, jf. kap. 4.3 i håndbok R761 Prosesskoden.

Som spesifikke tillegg til strekpunktlista i kap. 4.3 i håndbok R761 Prosesskoden gjelder at enhetsprisene for hver prosess skal inkludere bl.a. også følgende med mindre annet er spesifisert på vedkommende prosess:

- kostnader for tiltransport, opprigging, klargjøring og nedrigging
- kostnader for anskaffelse, leie og bruk av riggplass, tomt, bygninger og utstyr
- leveringsavgifter
- krevd dokumentasjon og rapportering

Spesielt for leveringsavgifter gjelder: For prosesser hvor det er spesifisert at leveringsavgifter ikke skal inngå i prosessprisen i kap. E3, men gjøres opp særskilt, gjelder at leveringsavgiftene ikke skal inngå i beregningsgrunnlaget for 15 %-regelen i kap. C1, pkt. 19.1.

Spesielt for arbeidsvarsling gjelder: Enhetsprisene for prosesser hvor entreprenøren har funksjonsansvar skal også inkludere kostnader for arbeidsvarsling med mindre annet er spesifisert på vedkommende prosess. For øvrige prosesser godtgjøres arbeidsvarsling i henhold til kap. D1, prosess 14.8.

Kostnadene for fjerning av materialer, masser, varer, avfall og snø, opplasting, transport og levering inkludert leveringsavgifter, skal bæres av entreprenøren og er inkludert i kontraktens priser med mindre annet er spesifisert på vedkommende prosess.

Prisene omfatter også alle kostnader som er forbundet med den tilstanden som vegnettet hadde på det tidspunktet kontraktsarbeidene startet.

Stengning av veger i kortere perioder gir ikke rett til økonomisk kompensasjon. Det samme gjelder dersom ferjer blir innstilt i kortere perioder.

Det gis ikke prisregulering for endringer i trafikkvolum.

I prosess 95.2 er enhetsprisene fastsatt av byggherren i kap. D1 i konkurransegrunnlaget. Disse enhetsprisene benyttes ved avregning og tilhørende mengderegulering i kontraktsperioden, og summen (enhetspris x anslått mengde) blir med i kontraktssummen i kap. E3 og kap. E5.

Kostnader i forbindelse med skader påført objekter av kjent/ukjent motorvogn, som beskrevet i kap. C3, pkt. 10, skal ikke innregnes i noen av rundsumprosessene på hovedprosess 3-9 i kap. D1. Utbedring av slike skader dekkes iht. kap. C1, pkt. 19. Det samme gjelder for skader påført av Forsvaret.

Jf. for øvrig bestemmelser, spesifikasjoner og beskrivelser, blant annet i punktene "Prisgrunnlag og måleregler" og "Øvrige bestemmelser" i kap. D1, samt kap. C3, pkt. 15.

Kostnader til strøm, kommunikasjonsutgifter, vann og avløp til drift av vegutstyr (faste installasjoner) dekkes av byggherren der annet ikke er spesifisert.

14 Prisregulering

Endringer i prisnivå etter tilbudsfristens utløp, gir rett til tillegg til eller fradrag fra kontraktens priser.

Grunnlag for beregning av reguleringsbeløpet skal være den del av kontraktsarbeidet som er utført.

Avregning skal finne sted kvartalsvis og etter at de nødvendige statistikker for vedkommende kvartal er blitt offentliggjort.

Reguleringsbeløpet "e" for avregningsperioden beregnes etter formelen:

$$e = A \times (T/T_0 - 1)$$

der

A = Summen av avdragsnotaer for avregningskvartalet basert på kontraktens priser (ekskl. mva.). I verdien for A inkluderes også tilleggsnotaer for utført arbeid basert på kontraktens prisgrunnlag.

T0 = Indekstallet for det kvartalet tilbudsfristens utløp faller i.

T = Indekstallet for avregningskvartalet.

Verdi av T og T0 beregnes ut fra Statistisk Sentralbyrås "Kostnadsindeks for drift og vedlikehold av veger. Drift og vedlikehold av veger i alt".

Fakturaer knyttet til skader som er omhandlet i kap. C3, pkt. 10, har egne prisreguleringsrutiner. Disse skal ikke tas med i beregningsgrunnlaget for de ordinære kvartalsvise prisreguleringsfakturaene.

15 Endringer av standard, standardklasse mv.

Byggherren kan pålegge endring av standard, standardklasse, veglengde eller andre tilsvarende endringer. Partene har da krav på vederlagsjustering av rundsumposter i tråd med denne bestemmelsen.

Ved slike endringer skal endret oppgjør for rundsumprosesser, unntatt prosess 18.5, normalt fastsettes lineært på basis av kontraktens priser for de aktuelle arbeidene knyttet til standard inndeling av vegnettet samt aktuelle volum som berøres av endringene.

16 Regningsarbeider og utstyr til bruk ved arbeidsvarsling og trafikkavvikling

16.1 Regningsarbeider (se kap. C2, pkt. 27)

Ved regningsarbeid betales timepris i henhold til kap. E4.

Timeprisene i kap. E4 inkluderer ev. eget transportkjøretøy for maskiner med fører og for mannskap med verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr.

For transporter av maskiner, utstyr og mannskap betales for nødvendig transport, begrenset til maksimalt 2 timer transporttid per oppdrag og døgn.

Mannskap og maskiner spesifisert i kap. E4 skal kunne være i arbeid innen kontraktsområdet så raskt som mulig og senest i løpet av to hverdager, dersom ikke annet fremkommer av kap. D1.

Ved regningsarbeider betales også for arbeidsvarsling og trafikkavvikling, herunder også for bruk av spesielt utstyr. Ved slike arbeider betales likevel ikke for bruk av varslings-, regulerings- og sikringsutstyr som er listet opp i kap. D2-S14, der byggherren har bestemt eller tillatt dette utstyret brukt til vedkommende regningsarbeid. Unntak fra dette gjelder dersom entreprenøren innenfor denne kontrakten til aktuelle regningsarbeider og uforutsette hendelser som inngår i prosess 18.3, kan dokumentere samtidig behov for utstyr som overstiger volumet beskrevet i kap. D2-S14.

16.2 Utstyr til bruk ved arbeidsvarsling og trafikkavvikling

Entreprenøren må til bruk ved uforutsette hendelser til enhver tid disponere det utstyr (type og antall) som er beskrevet i kap. D2-S14, jf. spesiell beskrivelse i prosess 18.3 i kap. D1. Byggherren kan bestemme at noe av utstyret som er beskrevet i kap. D2-S14 også skal benyttes ved regningsarbeider som ikke er direkte knyttet opp mot uforutsette hendelser. Kravet til hvilket utstyr entreprenøren til enhver tid skal disponere til bruk ved uforutsette hendelser, reduseres da tilsvarende.

Kap. D2-S14 beskriver ikke det utstyr entreprenøren trenger for gjennomføring av kontrakten, men har kun status som et dokument som klargjør volumet av utstyr som skal stå til fri disposisjon til bruk ved uforutsette hendelser som inngår i prosess 18.3.

17 Årsfordeling og fakturering

17.1 Årsfordeling av kontraktssum for rundsumprosesser

Dersom annet ikke fremgår annet sted skal kontraktssummen for rundsumprosessene i kap. E3 fordeles på kalenderår slik:

Første året 6,7 %, siste år 13,3 % og for hvert mellomliggende år 20,0 %.

17.2 Faktureringsplan

Grunnlaget for faktureringsplanen for det enkelte år er prisene for rundsumprosessene i kap. E3, med mindre annet framgår av kap. D1, korrigert for eventuelle avtalte endringer. Øvrige kontraktsarbeider/priser inkluderes ikke i faktureringsplanen.

Faktureringsplanen skal presentere avtalte priser fordelt per måned, per hovedprosess for det enkelte kalenderår. Dersom det i kontrakten finnes rundsumprosesser som omfatter vedlikeholdsoppgaver, skal prisene fra disse prosessene framgå særskilt. Årsfordelingsnøkkelen gjelder samtlige prosesser og stedkoder, dersom annet ikke er avtalt.

Entreprenøren skal i samråd med byggherren utarbeide forslag til faktureringsplan for hvert enkelt kalenderår. Dette forslaget skal foreligge innen 15. september for det første kalenderåret. For de øvrige kalenderår i kontraktsperioden skal forslaget foreligge innen 15. desember det foregående kalenderåret.

Faktureringsplanen er ikke gyldig før denne er godkjent av byggherren. Eventuelle endringer som måtte bli avtalt mellom partene etter at faktureringsplanen for vedkommende kalenderår er godkjent, kan avtales tatt inn i endret faktureringsplan, eller håndteres etter egen avtale mellom partene.

De månedsfordelte beløp skal være mest mulig realistiske og gjenspeile tidspunktet for når oppgavene forventes å være utført.

Faktureringsplanen danner grunnlaget for avdragsnotaene knyttet til rundsumprosessene.

17.3 Faktura

Fakturering for rundsumprosesser i kap. E3 skal skje når måneden er slutt iht. avtalt faktureringsplan. Fakturaene skal identifisere periode og stedkoder i henhold til faktureringsplanen.

Dersom det i kontrakten finnes rundsumprosesser som omfatter vedlikeholdsoppgaver, skal disse prosessene faktureres særskilt.

Det skal ikke faktureres for arbeider som ikke er utført, og det skal herunder heller ikke faktureres for perioder der arbeidet har vært stoppet pga. forhold omtalt i kontraktens kap. C1, pkt. 20. Dersom entreprenøren likevel fakturerer for arbeid som ikke er utført, kan byggherren holde tilbake et beløp som tilsvare verdien av det aktuelle arbeidet.

For fakturering av prosesser og arbeider som ikke inngår i faktureringsplanen, gjelder slike bestemmelser:

- Fakturering for mengdebasert oppgjør, skjer når måneden er slutt
- For arbeid som er omtalt i kap. C3, pkt. 19, skal arbeid som overstiger kroner 10 000 ekskl. mva. faktureres når arbeidet er utført.
- Endringsarbeid faktureres når arbeidet er utført
- For endringsarbeid som strekker seg over mer enn 28 dager, sendes faktura per disposisjon og per måned.
- For arbeider som er omtalt i kap. C3, pkt. 10, skal det totale fakturabeløpet samsvare med fakturabilaget i tilhørende rapport.

Alle oppgaver og arbeider som skal faktureres i henhold til kontrakten, vil bli strukturert i disposisjoner etter nærmere anvisning og bestillinger fra byggherren. Driftsoppgaver og

vedlikeholdsoppgaver vil ikke bli blandet i samme disposisjon. Dersom en bestilling omfatter både driftsoppgaver og vedlikeholdsoppgaver, vil denne bestillingen bli delt opp i flere disposisjoner.

Spesielt om faktura for prisregulering

Faktura for prisregulering skal være mottatt hos byggherren senest 35 dager etter at indekstallet for avregningskvartalet foreligger.

Spesielt om faktura for vinterdrift

Månedsfaktura for variabel del av brøyting og strøing kan ikke sendes inn før tilhørende månedsrapporter med forbruk/mengder for vinterdrift, dokumentasjon av kalibrering av strøutstyr og saltjournal er levert i ELRAPP, jf. kap. C3, pkt. 6.5.5 og pkt. 6.5.11.

18 Feil i objektvolum eller veglengder

Dersom det i løpet av de første 12 måneder etter at kontraktsarbeidet starter oppdages feil i det oppgitte objektvolumet i konkurransegrunnlaget på mer enn 5 % per objekttype, kan begge parter kreve forhandling om regulering for det avviket som overstiger 5 % opp eller ned. Dersom partene ikke fremmer skriftlig krav innen de første 12 måneder etter at kontraktsarbeidet starter, tapes retten til å kreve forhandling om regulering for avviket.

Der kontrakten inkluderer vegnett som tilkommer kontrakten på tidspunkt underveis i kontraktsperioden, gjelder ny 12-månedersfrist fra det tidspunkt vedkommende vegnett tilkommer, for å fremme krav for objekttype der tilkommet vegnett medfører at feil for vedkommende objekttype overstiger 5 %.

Dersom oppgitt total veglengde i konkurransegrunnlaget er feil, kan partene kreve regulering for avvik utover 0,2 %.

Endret oppgjør ved eventuelle feil i oppgitt objektvolum og total veglengde som er nevnt her, fastsettes så langt mulig lineært på basis av avtalte priser for de aktuelle arbeidene knyttet til standard inndeling av vegnettet.

19 Begrenset ansvar

Dette punkt gjelder kun for de oppgavene i kap. D1, bokstav a), som har henvisning hit. Punktet gjelder ikke skader voldt av motorvogn, jf. kap. C3, pkt. 10.

Entreprenørens ansvar for utbedring av en skade, herunder skader på grunn av hærverk og tyveri, er begrenset til kr 10 000,- ekskl. mva. inkludert materiell og folgearbeider.

Dersom entreprenøren antar at prisen for utbedring av en slik skade vil overstige kr 10 000,- ekskl. mva., skal entreprenøren uten ugrunnet opphold avklare med byggherren om arbeidene skal utføres. Dersom det ikke er mulig å oppnå kontakt med byggherren, skal entreprenøren selv vurdere om det er nødvendig å igangsette tiltak for å hindre fare eller begrense videre skade.

Dersom kostnaden iht. kontraktens priser for utbedring av en slik skade vil overstige kr 10 000,- ekskl. mva., håndteres tilfellet iht. kontraktens endringsbestemmelser, men med den spesielle bestemmelsen at entreprenøren må bære en egenandel på kr 10 000,-. Denne egenandelen gjelder også dersom deler av skaden utbedres i annen entreprise, men egenandelen skal aldri være større enn entreprenørens egen kostnad tilknyttet denne kontrakten.

Egenandelen på kr 10 000,- gjelder for hver enkelt hendelse. Dersom en hendelse fører til skade på flere objekter, eller arbeidsbehov på flere prosesser/oppgaver med henvisning til dette punktet, skal det kun regnes én egenandel. Hendelser som medfører skader flere steder innenfor kontraktsområdet av samme årsak, innenfor en tidsperiode på 24 timer, regnes som én hendelse med én egenandel. Krav til egenandel gjelder ikke for skader som blir dekket av en tredjepart. Krav til egenandel gjelder heller ikke skader som Forsvarets personell eller utstyr påfører vegsystemet.

Spesielt for prosess 73.6 Skred og flom gjelder at egenandelen på kr 10 000,- også inkluderer arbeider som passer på annen prosess.

20 Mengdekontroll

Kap. C1, pkt. 23.2, settes ut av kraft.

21 Forlengelse av kontrakt

Partene kan ved gjensidig enighet om dette forlenge kontrakten til å gjelde også for en periode på ytterligere 12, 24 eller 36 måneder etter opprinnelig avtalt sluttdato. Slik forlengelse må være avtalt senest innen 15 måneder før opprinnelig avtalt sluttdato.

Byggherren har i tillegg opsjon på å forlenge kontrakten med 12 måneder, fra og med 1. september i det året kontrakten var avtalt å skulle slutte (det vil si enten ved slutt opprinnelig kontraktsperiode, eller ved slutt forlenget kontraktsperiode i henhold til foregående avsnitt). Dersom byggherren ønsker å forlenge kontrakten i henhold til denne opsjonen, må dette være skriftlig varslet til entreprenøren senest 30. april det året kontraktsperioden, inkludert eventuelle tidligere avtalt forlengelse, løper ut.

Forlengelse av kontrakten innebærer at kontrakten videreføres i henhold til kontraktens bestemmelser, og at tidspunkt og frister for overtakelse og sluttoppgjør flyttes tilsvarende fram i tid. Forlengelse av kontrakt etter dette punkt, er ikke å anse som en endring i henhold til kap. C1, pkt. 19.

Total pris for rundsumprosesser

Dersom annet ikke framkommer annet sted fastsettes total pris for hver av de aktuelle forlengingsperiodene for rundsumprosessene i kap. E3, prosess 18.5 ikke medregnet, slik:

For månedene september – desember i ett kalenderår, 6,7 %.

For månedene januar – august i ett kalenderår, 13,3 %.

Total pris for rundsumprosesser i kap. E3 for vedkommende periode regnes i % av total pris for rundsumprosesser (prosess 18.5 ikke medregnet) i kap. E3 for den opprinnelige kontraktsperioden.

De fastsatte prosentsatsene gjelder også for hver enkelt av rundsumprosessene og stedkodene i kontrakten, med unntak av prosess 18.5, som ikke reguleres ved forlengelse av kontrakten.

Total pris for aktuell forlengingsperiode settes lik summen for aktuelle delperioder. Allerede avtalte, og fortsatt aktuelle endringer knyttet til rundsumprosessene, videreføres inn i forlengingsperioden.

Omfang for øvrige arbeider

Dersom annet ikke fremgår annet sted legges, for øvrige prosesser i kap. E3 og timeprisene i kap. E4, 20,0 % av mengdene i konkurransegrunnlaget, til grunn for kontraktsfestet omfang for hver av 12-månedersperiodene fra 1. september til 31. august i forlengingsperioden.

Øvrige bestemmelser ved forlengelse av kontrakt

Dersom kontrakten forlenges iht. bestemmelsen i dette punktet, gjelder følgende tillegg:

I kap. C1, pkt. 19.1, tredje avsnitt og kap. C1, pkt. 28, tredje avsnitt endres «kontraktssummen» til «summen av kontraktssummen», total pris iht. «Total pris for rundsumprosesser», og omfang iht. «Omfang for øvrige arbeider».

22 Innestående beløp

Bestemmelsene i kap. C1, pkt. 23.3, femte avsnitt om innestående beløp settes ut av kraft.

23 Sanksjoner

Ved manglende overholdelse av krav i kap. C2, pkt. 22.1 vedrørende entreprenørens ledelsessystem for kvalitet vil det bli trukket kr 50 000,- for hver hele måned hvor krav ikke er oppfylt.

Ved manglende overholdelse av krav i kap. C2, pkt. 22.1 vedrørende entreprenørens ledelsessystem for arbeidsmiljø vil det bli trukket kr 50 000,- for hver hele måned hvor krav ikke er oppfylt.

Ved manglende overholdelse av krav i kap. C2, pkt. 22.1 vedrørende entreprenørens ledelsessystem for miljø vil det bli trukket kr 50 000,- for hver hele måned hvor krav ikke er oppfylt.

Byggherren kan, etter forutgående behandling av mangelen overfor entreprenøren, bestille arbeidet utført av annen utførende for entreprenørens regning. Byggherrens egne kostnader vil bli tillagt regningen til entreprenøren.

24 Arbeid med reklamasjonsansvar

Byggherren skal informere entreprenøren om alle objekter som har gjenstående reklamasjonsfrist ved kontraktsarbeidenes start. Foreløpig liste er vist i kap. D2-S21.

Alle konstruksjonsmessige arbeider (tilføring, utskifting eller oppgradering av objekt) i kontraktsperioden skal ha reklamasjonstid i henhold til kap. C1, pkt. 27, med mindre annet framgår av kap. D1.

Reklamasjonstiden regnes fra byggherren har godkjent resultatet av arbeidet, jf. bestemmelser om overtakelse. Dette stadfestes i eget dokument eller referat fra byggemøte.

25 Felles årlig befaring

Entreprenør og byggherre skal gjennomføre felles årlig befaring på vegnettet for å:

- Registrere tilstand på objekter som inngår i kontraktsarbeidet for å identifisere eventuelle avvik fra kontraktens krav
- Kontrollere status for objektregistrering i henhold til kravene i kap. C3, pkt. 6.5.13

Byggherren skal ta initiativ til felles årlig befaring senest 2 måneder før befaringen skal gjennomføres. Byggherren skal samtidig legge fram forslag til plan for gjennomføring av befaringen med forslag til vegnett som skal befares, objekter som skal inspiseres og dokumentasjon av tilstand som er relevant for befaringen.

Entreprenøren skal i påfølgende byggemøte kommentere den framlagte planen og ved behov komme med forslag til endringer.

Byggherren skal dokumentere resultatet av befaringen i rapport som behandles og godkjennes i byggemøte. Avvik som konstateres ved befaringen håndteres av entreprenøren i henhold til kontraktens bestemmelser.

Årlig felles befaring i henhold til dette punktet gjennomføres ikke i det kalenderåret kontrakten startes og avsluttes, med mindre annet avtales mellom partene.

26 Avlevering og overtakelse

26.1 Avlevering ved kontraktsoppstart

26.1.1 Forberedelse

Byggherren skal ta initiativ til en avleveringsforretning senest tre måneder før kontraktsarbeidene starter. Byggherren skal samtidig legge fram plan for gjennomføring av avleveringsforretningen, herunder opplegg for befaring av vegnettet med dokumentasjon av tilstand som er relevant for kontrakten.

26.1.2 Avlevering

Ved oppstart av kontrakten skal det foretas oppstartsbefering som grunnlag for avleveringsforretning. Byggherren fører protokoll.

Oppstartsbeferingen inkluderer:

- Befaring av vegnettet etter omforent opplegg
- Dokumentasjon av tilstanden på objekter som er relevant for kontrakten
- Dokumentasjon av eventuelle arbeider som står til rest fra annen kontrakt
- Dokumentasjon av eventuelle arbeider med garantiansvar

Der kontrakten inkluderer vegnett som tilkommer kontrakten på tidspunkt underveis i kontraktsperioden, gjennomføres supplerende befering med tilhørende oppdatering av avleveringsforretningen når aktuelt vegnett tilkommer kontrakten.

26.2 Overtakelse ved kontraktsavslutning

26.2.3 Forberedelse

Entreprenøren skal ta initiativ til en overtakelsesforretning senest fire måneder før kontraktens utløp.

Entreprenøren skal til påfølgende byggemøte legge fram forslag til plan for gjennomføring av overtakelsesforretningen. Denne skal inkludere sluttvurdering av tilstanden på vegnettet og de utførte kontraktsarbeider samt sluttrapportering fra entreprenøren.

26.2.4 Overtakelse

Ved avslutning av kontrakten skal det foretas sluttbefaringer som grunnlag for overtakelsesforretning. Byggherren fører protokoll.

Sluttbefaring inkluderer:

- Befaring av vegnettet etter omforent opplegg
- Dokumentasjon av tilstanden på vegnettet

Byggherren skal utarbeide liste over utførte kontraktsarbeider med reklamasjonsansvar utover kontraktsperioden.

26.3 Overtakelse av objekter som tilføres i kontraktsperioden

Ved ferdigstillelse av objekter som er bygd eller installert av entreprenøren, skal det foretas overtakelsesforretning eventuelt med befering.

Ved overtakelse i kontraktsperioden, skal objektet inngå i entreprenørens kontraktsansvar.

27 Helse, miljø og sikkerhet (SHA og YM)

27.1 Spesielle bestemmelser om forholdet til håndbok R511 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved arbeid i vegtunneler under drift

Håndbok R512 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i vegtunneler under drift, gjelder generelt ved arbeider i tunnel.

I forbindelse med bestemmelsene i Håndbok R512 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i vegtunneler under drift, regnes vinterdriftsarbeider i tunnel generelt som «enkle arbeidsoppgaver» eller «mindre arbeider». Dette gjelder også rensk av is.

Som «enkle arbeidsoppgaver» som angitt i bestemmelsene i Håndbok R512 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i vegtunneler under drift, regnes også, selv om det aktuelle arbeidet utføres som nattarbeid:

- Selvstendig/enkeltstående arbeid som utføres av fører av kjøretøy, selv om kjøretøyet f.eks. kjører sakte gjennom tunnelen

- Inspeksjon/arbeid langs g/s-veg i tunnel
- Inspeksjon/arbeid til fots knyttet til objekter utenfor vegbanen, der inspeksjonen/arbeidsutførelsen skjer fra bakke-/gulvnivå, og gangadkomst til inspeksjons-/arbeidsstedet er direkte via g/s-veg, fra parkeringslomme eller lignende

Bestemmelsene i kap. 6.1 i Håndbok R512 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i vegtunneler under drift, om spesiell risikovurdering av elektriske eller gassdrevne kjøretøyer, gjelder ikke kjøretøyer som i tunnel kun benyttes til inspeksjon eller til transport av personell som utfører selvstendig/enkeltstående arbeid, eller som kjører gjennom tunnel som del av et lengre transportoppdrag.

Bestemmelsene i kap. 8.4 i Håndbok R512 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i vegtunneler under drift, gjelder ikke for beredskapspersonell som rykker ut i forbindelse med uforutsette hendelser eller for personell som utfører arbeid der de under utførelsen av arbeidet alltid vil være i umiddelbar nærhet av hverandre.

27.2 Ytre miljø

Entreprenøren er ansvarlig for å holde seg à jour med å oppdatere sine rutiner i forhold til gjeldende krav gjennom hele kontraktsperioden. Byggherren og entreprenøren har plikt til å informere hverandre når en av partene blir oppmerksom på at det har inntruffet forhold/vedtak/endringer som kan ha konsekvens for kontraktsarbeidet.

Plantevernmidler

Det er generelt forbudt å bruke plantevernmidler, unntatt når byggherren har tillatt dette.

Byggherren kan tillate dette for de oppgavene som er listet opp i YM-planen.

Før byggherren kan tillate bruk av plantevernmidler, skal entreprenøren fremlegge dokumentasjon på at integrert plantevern er vurdert, og hvorfor entreprenøren mener at bruk av plantevernmidler er riktig metode.

Det må utvises spesiell forsiktighet for å unngå skade på mennesker og dyr.

Når det, i henhold til tillatelse, er sprøytet på en lengre strekning, skal plakater i henhold til § 23 i Forskrift om plantevernmidler settes opp på alle naturlige stoppunkter (sideanlegg, lommer, vegkryss o.l.), i tillegg til start- og sluttpunktet.

Supplerende krav er gitt i kap. D2-S36.

All bruk av plantevernmidler skal rapporteres på skjema R14 i ELRAPP.

Uønskede arter og smittestoffer

Vassdrag det er kjent at er smittet av Gyrodactylus salaris, krepsepest eller annen smitte, er opplistet i kap. D2-S34. Vann fra disse vassdragene og/eller utstyr som kan overføre smitte derfra, skal ikke brukes ved gjennomføring av kontraktsarbeidet.

Spredning av uønskede planter skal forhindres bl.a. ved å unngå spredning av jord og plantemateriale og ved å klippe før frøspredning. Se utfyllende krav gitt i kap. D1. Kjente problemsteder/-strekninger og plantesorter er oppgitt i kap. D2-S34.

Artsrike sideområder og andre verdifulle naturtyper

Artsrike sideområder og andre verdifulle naturtyper skal bevares gjennom tilpasset drift. Områder, naturtyper og eventuelle spesielle rydde- og klippekrav er gitt i kap. D2-S35.

Kulturminner

Kontraktsarbeidet skal ikke komme i konflikt med kulturminner med eller uten forvaltningsplaner. Liste over kjente vegrelaterte kulturminner iht. Nasjonal verneplan Veger-Bruer-Vegrelaterte kulturminner og andre kulturminner i umiddelbar nærhet til veger som inngår i kontrakten er vist i kap. D2-S33.

Verneområder/naturreservater

Oversikt over verneområder/naturreservater med vernebestemmelser som krever spesiell aktsomhet i gjennomføringen av kontraktsarbeidet er vist i kap. D2-S07.

28 Heving (se kap. C1, pkt. 29.1)

En part kan heve kontrakten dersom den andre parten vesentlig misligholder sine forpliktelser. Før heving kan iverksettes, skal den part som ønsker å heve ha gitt den andre parten en rimelig frist til å rette forholdet og fremlegge en plan som viser hvordan parten vil sikre at mislighold av samme type ikke senere vil inntreffe, med varsel om hevning om så ikke skjer. Dersom planen ikke er tilstrekkelig til å unngå at mislighold av samme type vil inntreffe eller planen ikke etterleves, har den annen part rett til å heve kontrakten uten ytterligere varsel.

Dersom heving avverges gjennom retting og fremlagt plan, vil misligholdet som lå til grunn for hevningsvarselet ved etterfølgende mislighold av annen type inngå i vurderingen av om parten vesentlig har misligholdt sine forpliktelser.

En part kan også heve kontrakten dersom det er klart at vesentlig mislighold vil inntreffe. Før heving iverksettes etter dette leddet, skal parten gis en rimelig frist til å fremlegge en plan som viser hvordan parten vil unngå at vesentlig mislighold vil inntreffe, med varsel om hevning om så ikke skjer. Dersom planen ikke er tilstrekkelig til å avverge at vesentlig mislighold vil inntreffe eller planen ikke etterleves, har den annen part rett til å heve kontrakten uten ytterligere varsel.

En part kan likeledes heve kontrakten dersom den andre parten går konkurs eller blir beviselig insolvent. Før hevning kan iverksettes etter dette ledd, skal den part som ønsker å heve, ha gitt den andre parten en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om hevning om så ikke skjer.